

АСАНАКУНОВ Т.А.

С.Мамбеткалиев атындагы Чнй университети

АСАНАКУНОВ Т.А.

Чуйский университет имени С. Мамбеткалиева

ASANAKUNOV T.A.

Chui University named after S. Mambetkaliev

**КЫРГЫЗ ТИЛИН ЭКИНЧИ ТИЛ КАТАРЫ ОКУТУУДА ЖАҢЫ
ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ КОЛДОНУУНУН МЕТОДИКАЛЫК НЕГИЗДЕРИ**

**МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ НОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ
ОБУЧЕНИИ КЫРГЫЗСКОМУ КАК ВТОРОМУ ЯЗЫКУ**

**METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF USING NEW TECHNOLOGIES IN TEACHING
KYRGYZ AS A SECOND LANGUAGE**

Аннотация: Бул макалада мамлекеттик тилди экинчи тил катары натыйжалуу окутуунун шарттары каралган. Демек, окутуу максаттары окуучунун окуп -нйрётнн мнмкннчнлнтннё карай аныкталуусу зарыл. Ал максаттар окуучуларга маалымдалышы жана тншннднрнлншн керек. Окуучуларга ачык-айкын жана тншнннктнн болуулары зарыл. Окуучулар максатты тншнннённн ёз сёздёрн менен билдириши керек. Негизднн болуусу, билим бернн стандартынын талаптарына ылайык келннсн тийиш. Ушундан улам жаңы технологияларды колдонуунун усулдук негиздери жана сабактын болжолдуу нлннсн сунушталган.

Аннотация: В данной статье рассмотрены условия эффективного обучения государственного языка как второй язык. Цели обучения должны определяться соответственно возможностям обучения ученика. Ученики должны быть информированы о целях и цели должны быть объяснены им. Необходимо, чтобы они были ясны и понятны для учеников. Они должны быть обоснованными, должны быть согласны требованию стандарта образование. Исходя из этого предлагается методические основания использования новых технологий и примерный образец урока.

Annotation: This article deals with conditions of teaching national language as a second language. The goals of the lessons should take into consideration students' ability to cope with a material. The goals of the lesson should be clearly explained to students. Students are to speak out their comprehension of lesson goals. The goals of the lesson should be set according to educational standards. After these criteria met, new technologies in teaching Kyrgyz as a second language and lesson plans are to be proposed.

Негизги сөздөр: Мамлекеттик тил, жаңы технология, методикалык негиз, билим, тншнннн, колдонуу, талдоо, баалоо, практика, окутуу процесси.

Ключевые слова: государственный язык, новая технология, методическое основание, образование, понимание, использование, анализ, оценивание, практика, процесс обучения.

Keywords: National language, new technologies, methodological principles, education, comprehension, use, analysis, evaluation, practice, education process.

Окутуу орус тилинде жнргнзлгён мектептерде Мамлекеттик тилди нйрётнн деңгээлин жогорулатууда негизги басым кыргыз тилин окутуунун жаңы технологияларын

билишет. Жазуу жумуштарын жаза алышат. Сулуу, катасыз, таза жаза алышат. Алган билимдерин турмушта пайдаланышат. Бири-биринин же ʒзгннн кталарын ондоого нйрʒнншʒт.	жазуу жумуштарын билишсе. Жазуу жумуштарын жаза алышса. Сулуу, катасыз жаза алышса. Алган билимдерин турмушта пайдаланышса. Бири-биринин же ʒздʒрннн кталарын ондоого нйрʒнншʒ.
2. ʒнктнрннчлнк: Жазуу жумуштарын жазуу менен сулуу, катасыз, таза жазууга калыптанышат. Кабыл алуусу, ой жнгртннсн, эске сактоосу, таза жазуу сабаттуулугу ʒсʒт.	Жазуу жумуштарын жазуу менен сулуу, катасыз, таза жазууга калыптанышса. Кабыл алуусу, ой жнгртннсн, эске сактоосу, таза жазуу сабаттуулугу ʒссʒ.
3. Тарбиялык: Тазалыкка, адептннлнккʒ, ынтымактуулукка, сабаттуулукка тарбияланышат.	Сабаттуулукка, тазалыкка, адептннлнккʒ тарбияланышса.

Сабактын жнрншн

Саба ктын этаптары	Убакыт	Мугалимдин ишмердннлнгн	Окуучунун ишмердннлнгн	Компоненттнн лнк	Баа лоо
1. Уюштуруу	3 мннʒт	Саламдашат. Окуучулардын маанайын кʒтʒрнн нчнн бир окуучуга ʒз атынын баш тамгасынан башталган ʒзгн жʒннндʒ сʒздʒрдн айтууну сунуштайт.	Саламдашат. Окуучулар ʒз атынын баш тамгасы менен башталган ʒзгн жʒннндʒ сʒздʒрдн айтаат. Маанайы кʒтʒрнлʒт.	НК-1	ПК-1
2. Сабактын	2 мннʒт	Азаматсыңар, балдар сабактын темасы, максаты	Сабактын темасын, максатын угуп, билет. Окуучулар	НК-1	ПК-1

максаты менен тааныштыруу		менен тааныштырат.	жазуу жумуштарынын нгстнндө иштешет. Мугалим жаңы теманы айтып жатканда кунт коюп угушат.			
3. Өткөргөн теманы кайталоо.	3 мннэт.	Мугалим окуучулардан өткөргөн теманы боюнча тапшырманы сурайт	Сабак учурунда бири-бирине жардамдашат жана биринин катасын оңдоого нйрөнншөт.	НК-2	ПК-1	
4. Жаңы теманы тншнднрнн	20 мннэт	1. Окуучулардын билимин текшерип алуу максатында жазуу жумушун жаздырууга таандаган текстинен татаал сөздөрдн же колдонулушу жагынан чектелген, бейтааныш сөздөрдн окуучуларга жаздыруу. 2. Окуучулардын жазуу жумушуна канчалык деңгээлде даяр экендигин текшерип алуу.	Окуучулар баракчаны алып, карап чыгат. 1. Окуучулар жазуу жумушунун нгстнндө иштешет. 2. Дептерин ачат, числонужазат. 3. Сабак учурунда бири-бирине жардамдашат жана бири-биринин катасын оңдоого нйрөнншөт. 4. Окуучулар жазуу жумушунда катасыз, сулуу жазууга аракет кылышат. 5. Жазуу жумушунун эрежелерин сактайт.	НК-3	ПК-2	
Физминнэт.	1 мнн.	Мугалим окуучуларды эс алдыруу максатында темага байланыштуу оюн ойноот.	Окуучуларга темага байланыштуу оюн ойноо менен сабактарын андан ары улантышат.			
6. Сабакты	10 мнн.	Мугалим жазуу жумушун	Окуучулар жазуу жумушун жазып	НК-3	ПК-3	

быш ыкто о.		жаздырып бнткөндөн соң бири-бирине текшертет же җзу текшертип жыйынтыгын чыгарып болгондон соңким ката жазса, ошол окуучуну доскага чыгарып, ошол сөздгн жаздыртат.	бнтгнп, бири-биринин катасын текшерет. Доскага чыгып, җзн кетирген катасын оңдойт. Өздоргн кетирген катага җздөргн кнбө болушат.	НК-2	ПК-2	
7.Саб акты жый ынт ыкто о.	3мгн.	Мугалим сурайт: Балдар, бнтг ннкн сабактын өмнеси менен жакты?	Окуучу сабактын кайсы этабы, эмне нчнн жакканын, җзн нчнн кандай жаңы билим алганын айтат. Сабактын башында айтылган максаттар менен көрсөткнчтөр ишке ашырылдыбы деп далилдешет.	НК-1	НК-2	
8.Нйг ө тапш ырма .	1мгн.	Кайталоо.				
9.Баа лоо.	1мгн.	Окуучулардын иш аракеттерин комментарий аркылуу баалайт.				

Колдонулган адабияттар:

Активные формы и методы обучения. Составитель: проф. Мамбетакунов, Э.-б.: 2007. 45 с.

Алимбеков А. Окутуунун жалпы методдору. - Бишкек: 2004.

Байгазиев С.О., Рысбаев К.С. «Педагогикалык тажрыйба» Изденгнлөр жана тажрыйбалар.
- Ф.: Мектеп. 1989. 30 - бет, 58 - бет.

Галперин П.Я. Психология мышления и учение о поэтапном формировании умственных действий // Исследования мышления в советской психологии - М.: 1996. 213 - б.

Кыргыз совет адабиятынын тарыхы. I том. - Ф.: «Илим». 1987. (Цитата)

Крофорд А. Солсо В. Мэтьюз С.Р., Макинстер Дж. Уроки критических мыслителей : стратегии активного обучения и критического мышления. Публикация проекта развития критического мышления через чтение и письмо.- Режим доступа: www.rwct.net

Рубцов В.В., Авгеев В.В.. Формирования школьников в учебной деятельности.

Рысбаев С.К. Кыргыз тилин экинчи тил катары окутуу. Кут билим газетасы, 2014. – август.????номерин тактоо зарыл

Решетников П.Е. Нетрадиционная технологическая система подготовки учителей : Рождение мастера. - М.:2000.

Ушинский К.Д. Избранное педагогическая сочинения. иВ 2-х т. - М.: 1974.

Ушинский К.Д. Тандалган чыгармалар. 8 - том. - Москва.

Чистякова Г.Д. Групповая работа на урока. - М.: 1975.

Фердинант де Соссюр. Труды по языкознанию. - М.: 1977. – 57 – бет